

Številka: 061-01-3/2019/38
Ljubljana, 16. 7. 2019

Predlog

Z a p i s n i k

5. izredne seje Državnega sveta Republike Slovenije, ki je bila v ponedeljek, 15. 7. 2019

Predsednik Državnega sveta je v skladu z drugim odstavkom 34. člena Poslovnika Državnega sveta ugotovil, da je Državni svet sklepčen (prisotnih 26 državnih svetnikov) in začel 5. izredno sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in četrtega odstavka 32. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 15.03 in zaključila ob 17.35.

Opravičili so se:

- dr. Matjaž Gams,
- dr. Branka Kalenič Ramšak,
- Bojana Potočan,
- mag. Marija Lah,
- mag. Igor Velov,
- Tone Hrovat,
- Lidija Jerkič,
- Matjaž Švagan,
- Franc Golob.

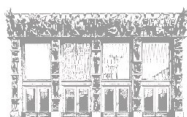
Na sejo so bili vabljeni:

- Simon Zajc, minister za okolje in prostor (k 1. in 1A. točki dnevnega reda),
- mag. Alenka Bratušek, ministrica za infrastrukturo (k 1. točki dnevnega reda),
- Nataša Sukič, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije (k 1A. točki dnevnega reda),
- dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport (k 2. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

k 1. točki dnevnega reda:

- mag. Andreja Knez, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za kopenski promet, Ministrstvo za infrastrukturo,
- Matjaž Kranjc, direktor Slovenskih železnic – infrastruktura, d. o. o.,
- Marko Maver, državni sekretar, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Vesna Dragan, sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Tomaž Prohinar, direktor Direkcije Republike Slovenije za vode,
- mag. Lilijana Kozlovič, direktorica Agencije Republike Slovenije za okolje.

k 1A. točki dnevnega reda:

- Marko Maver, državni sekretar, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Vesna Dragan, sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Luka Mesec, poslanec Državnega zbora Republike Slovenije,
- Nataša Sukič, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije.

k 2. točki dnevnega reda:

- dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport,
- Martina Vuk, državna sekretarka, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Mihaela Novak Kolenko, sekretarka, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

* * *

O sklicu izredne seje je predsednik obvestil predsednika Vlade Republike Slovenije Marjana Šarca in predsednika Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejana Židana.

* * *

S sklicem 5. izredne seje Državnega sveta so 10. 7. 2019 državne svetnice in svetniki po elektronski pošti prejeli naslednji dnevni red:

DNEVNI RED

1. Problematika oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. junija 2019 – iztirjanja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v mestni občini Koper

Na podlagi drugega odstavka 75.a člena Poslovnika Državnega sveta so državne svetnice in svetniki 11. 7. 2019 po elektronski pošti prejeli obvestilo o razširitvi dnevnega reda z naslednjo točko:

2. Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII

Po elektronski pošti so državne svetnice in svetniki 12. 7. 2019 prejeli še obvestilo o razširitvi dnevnega reda z naslednjo točko:

1A. Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII

* * *

Na podlagi navedenega je predsednik ugotovil, da je dnevni red 5. izredne seje Državnega sveta naslednji:

1. Problematika oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019 – iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper
2. Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII
- 1A. Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII

* * *

Državni svetniki so na seji 15. 7. 2019 na klop prejeli Predlog interesne skupine lokalnih interesov za spremembo vrstnega reda obravnave točk 5. izredne seje Državnega sveta, in sicer tako, kot so bile vložene. Ker navedenemu predlogu ni nasprotoval nobeden od prisotnih državnih svetnic in svetnikov, se je obravnava točk 5. izredne seje izvedla v skladu s predlogom Interesne skupine lokalnih interesov.

* * *

1. točka dnevnega reda:

- **Problematika oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. junija 2019 – iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper**

Problematiko sta obravnavali Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Interesna skupina lokalnih interesov.

Zahtevo Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Interesne skupine lokalnih interesov za sklic izredne seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem seje.

Sklepe občinskih svetov občin Koper, Piran, Izola in Ankaran so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem seje.

Predlog sklepov Državnega sveta k obravnavi problematike oskrbe s pitno vodo obalnih občin so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 11. 7. 2019.

Državni svetniki so 15. 7. 2019 na klop prejeli Stališče Interesne skupine lokalnih interesov z amandmajem k Problematiki oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019 - iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper.

Predstavniki predlagateljic zahteve, vložene s strani Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Interesne skupine lokalnih interesov, državni svetnik Dušan Strnad, je imel besedo za predstavitev vsebine zahteve.

Državni svetnik Boris Popovič je kot predstavnik Interesne skupine lokalnih interesov predstavil Stališče Interesne skupine lokalnih interesov z amandmajem.

Besedo je imel predstavnik Ministrstva za okolje in prostor, Marko Maver, državni sekretar.

Besedo je imela predstavnica Ministrstva za infrastrukturo, mag. Andreja Knez, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za kopenski promet.

Besedo sta imela državna svetnika Davorin Terčon in Boris Popovič.

Predsednik Državnega sveta je dal na glasovanje predlog amandmaja Interesne skupine lokalnih interesov k Predlogu Sklepov Državnega sveta k Problematiki oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019 – iztiranja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper. Celotno stališče Interesne skupine lokalnih interesov s predlogom amandmaja se je glasilo:

Interesna skupina lokalnih interesov predlaga, da Državni svet k predlogu sklepov Državnega sveta k Problematiki oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. junija 2019 - iztiranja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper sprejme naslednji

A M A N D M A:

K 3. sklepu

Za zadnjim stavkom se doda naslednje besedilo:

»Desanilizacija je najhitreje uresničljiv projekt, ki edini lahko zagotavlja nemoteno oskrbo s pitno vodo slovenske Istre do realizacije projekta trajnega vodnega vira, ki ga bo določila država.«

Obrazložitev:

Z dodanim besedilom se jasno navede, da projekt desanilizacije predstavlja rešitev, ki bo zagotovila nemoteno oskrbo s pitno vodo slovenske Istre do izgradnje alternativnega vodnega sistema vira za dolgoročno oskrbo slovenske Istre s pitno vodo.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Boris Popovič.

Predlagani amandma JE BIL SPREJET (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo ZA, nihče pa ni bil PROTI).

Predsednik Državnega sveta je dal na glasovanje naslednji Predlog sklepov Državnega sveta, skupaj s sprejetim amandmajem:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. izredni seji 15. 7. 2019, na podlagi prvega odstavka 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu

(Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F in 81/18 – odl. US), sprejel naslednje

S K L E P E

k Problematiki oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019 - iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper

1. Državni svet se je seznanil s problematiko oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019 – iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper.
2. Državni svet se je seznanil s sklepi občinskih svetov občin Koper, Piran, Izola in Ankaran z dne 5. 7. 2019 in jih podpira.
3. Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, da v najkrajšem možnem času v sodelovanju s stroko in lokalnimi skupnostmi ter uporabo dostopnih in naprednih tehnologij opravi vse aktivnosti za zagotovitev alternativnega vodnega vira za dolgoročno oskrbo slovenske Istre s pitno vodo, saj je železniška nesreča pri Hrastovljah z izlitjem kerozina v kraška tla, kjer nevarne snovi hitro poniknejo in nato prodirajo v smeri izvirov, ponovno pokazala ranljivost vodnega vira Rižana kot najpomembnejšega vira pitne vode za obalne občine. Pri tem naj se najprej proučijo že v preteklosti začeti projekti oskrbe s pitno vodo slovenske Istre. Z namenom zagotavljanja dopolnilnega vodnega vira s ciljem varnejše oskrbe Obale z vodo in prebroditev morebitnega kriznega obdobja (npr. onesnaženje vodnega vira, sušno obdobje) naj se nadaljuje s projektom desalinizacije (razsoljevanja) morja. Desalinizacija je najhitreje uresničljiv projekt, ki edini lahko zagotavlja nemoteno oskrbo s pitno vodo slovenske Istre do realizacije projekta trajnega vodnega vira, ki ga bo določila država.
4. Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, da v luči nadaljnje rasti pretovora v Luki Koper in dolgotrajne izgradnje drugega tira železniške proge Koper–Divača čim prej predstavi možne alternativne logistične rešitve za transport tovornega prometa z jasnimi zavezami in časovnimi roki, ki bodo omogočile nemoteno povezavo Luke Koper z zalednimi trgi in ne bodo bremenile že tako preobremenjenega avtocestnega omrežja.
5. Državni svet podpira nadgradnjo projekta izgradnje drugega tira v dvotirno progo, pri tem pa poziva Vlado Republike Slovenije, da se pri načrtovanju drugega tira zagotovi dolgotrajna zaščita vodnih virov kraškega sveta. Po izgradnji dvotirne proge Koper–Divača naj se obstoječa železniška povezava Divača–Koper opusti in prepusti v upravljanje lokalnim skupnostim.
6. Državni svet podpira pripravo predloga interventnega zakona, ki bo zagotovil pogoje in finančne vire za izvedbo alternativnega vodnega vira za oskrbo slovenske Istre s pitno vodo.
7. Oblikuje naj se posodobljen protokol o ukrepanju ob tovrstnih izrednih dogodkih z ekološkimi posledicami in določi, katere strokovnjake in institucije je treba obvestiti in aktivirati.

8. O vseh sprejetih načrtih in ukrepih naj Vlada Republike Slovenije sproti seznanja Državni svet kot zastopnika lokalnih interesov na državni ravni.

Obrazložitev:

I)

Državni svet se je na pobudo državnega svetnika Borisa Popoviča seznanil s problematiko oskrbe s pitno vodo obalnih občin v luči iztirjenja vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper 25. junija 2019.

Državni svetnik Boris Popovič, ki v Državnem svetu zastopa interese obalnih občin, poudarja, da obstaja velika nevarnost onesnaženja vodnega vira Rižana s kerozinom, ki se je izlil ob železniški nesreči pri Hrastovljah v Mestni občini Koper. V primeru pronicanja kerozina v podtalnico bo treba izločiti vodni vir Rižana, s čimer bo ogrožena nemotena oskrba s pitno vodo Obale in njenega zaledja, kar je še posebej problematično v času vrhunca turistične sezone in sušnem obdobju. Kot opozarja, slovenska Istra sploh nima alternativnega vodnega vira. Sedanja odvisnost obalnih občin od sosednjega hrvaškega vodovodnega vira v Buzetu ni dobra rešitev, pri čemer so se župani leta in leta trudili pridobiti nov vodni vir, a brez uspeha. Treba je nadaljevati z aktivnostmi za vzpostavitev projekta desalinizacije (razsoljevanja), ki bi predstavljal dodatni vodni vir, ki je nujno potreben za prebroditev kriznih obdobj (npr. onesnaženje osnovnega vodnega vira, v sušnem obdobju, nedostopnost vodnega vira v sosednji Hrvaški).

Slovenska Istra tudi nima alternativne prometne povezave, ki bi nadomestila zastarelo železniško povezavo Divača–Koper na vodovarstvenem območju 1. kategorije, ki je neprimerna, vendar edina povezava z osrednjim delom Slovenije. Glede na odvisnost od železniške povezave bi lahko Luko Koper ob nesreči s hujšimi razsežnostmi, zaradi katere bi se sanacija železniške proge zavlekla za več mesecev, kar zaprli. Pozdravlja namero ministrice za infrastrukturo, da se bo projekt drugega tira nadgradil iz enotirne v dvotirno progo, kar je tudi njegova zahteva, pri tem pa se mora nadgradnja takoj realizirati in ne čakati nekaj let na sprejem DPN. Če je za to treba sprejeti interventni zakon po vzoru Magne, naj se ga sprejme.

V zvezi s sklepi občinskih svetov občin Koper, Piran, Izola in Ankaran z dne 5. 7. 2019 državni svetnik Boris Popovič meni, da bi morale občine časovno in finančno bolj zavezati Vlado Republike Slovenije oz. pristojna ministrstva k ukrepanju glede zagotavljanja vodnega vira za slovensko Istro in glede železniške povezave Luke Koper z zaledjem. Med drugim je njegov predlog, da se takoj prepove prevoz vseh nevarnih snovi na odseku proge Koper–Divača. Medtem ko je takšna prepoved uvedena na vseh vodovarstvenih območjih s ciljem varovanja podzemnih voda, to ne velja za odsek Koper–Divača. To bi bilo po njegovem mnenju edino zagotovilo, da do podobnih ali še hujših nesreč ne bi prihajalo. Ob zahtevani gradnji dvotirne proge Divača–Koper državni svetnik Boris Popovič zahteva tudi začetek aktivnosti za alternativno železniško povezavo Koper–Trst, ki v ničemer več ne ogroža realizacije projekta drugega tira, ki že teče. Državni svetnik Boris Popovič nadalje izpostavlja zahtevo po čimprejšnji izgradnji načrtovanega avtocestnega izvoza ob Srminu za Luko Koper, na katerega se čaka že petnajst let.

Državni svetnik Boris Popovič izpostavlja veliko priznanje vsem reševalcem (gasilcem, zaposlenim na Slovenskih železnicah in Petrolu, pripadnikom civilne zaščite in ostalim sodelujočim), ki so intervenirali ob izrednem dogodku pri

Hrastovljah v nečloveških razmerah. Pri tem opozarja, da je ob sanaciji območja železniške nesreče nujno k sodelovanju povabiti strokovnjake z različnih področij in pri tem uporabiti najsodobnejšo tehnologijo ter na ta način zmanjšati tveganja nastanka najhujših posledic nesreče.

II)

Državni svet se je seznanil tudi s sklepi občinskih svetov občin Koper, Piran, Izola in Ankaran z dne 5. 7. 2019, ki jih je na skupni seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesne skupine lokalnih interesov 8. julija 2019 dodano pojasnil župan Mestne občine Koper. Obalne občine potrebujejo pomoč države pri zagotavljanju novega vodnega vira v slovenski Istri in odpravljanju posledic železniške nesreče pri Hrastovljah ter iskanju sistemskih rešitev, ki bodo v največji možni meri preprečevale nastanek tovrstnih izrednih dogodkov. Lokalne skupnosti slovenske Istre so sprejele usklajena stališča glede svojih pričakovanj do države. Nekaterih predlogov državnega svetnika Borisa Popoviča ne morejo podpreti: prepoved prevoza nevarnih tekočin po železnicah bi pomenila, da bi se prevažale po cestah, tudi skozi vodovarstvena območja; takojšnja gradnja proge Koper–Trst bi lahko pomenila manj sredstev in časa za aktivnosti za pridobitev novega vodnega vira. Obalne občine pričakujejo, da država takoj začne s pripravo interventnega zakona, ki bo zagotovil finančna sredstva in poenostavil postopke za čim hitrejšo pridobitev novega vodnega vira.

III)

Državni svet izraža vso pohvalo in podporo požrtvovalnim reševalnim službam, ki so v težkih in nevarnih razmerah intervenirale ob železniški nesreči pri Hrastovljah in sanirale nastalo škodo, ki se sicer še odpravlja.

Kljub v preteklosti začetim aktivnostim za ureditev oskrbe s pitno vodo slovenska Istra še zmeraj nima vodnega vira, ki bi zagotavljal zadostne količine vode. Žal smo potrebovali železniško nesrečo pri Hrastovljah, da so se ponovno oživile aktivnosti iskanja alternativnega vodnega vira za slovensko Istro, pri čemer se v javnosti največkrat omenjajo trije možni alternativni viri: Padež, oskrba prek kraškega vodovoda in vodovoda Ilirske Bistrice ter desalinizacija kot dopolnilni vodni vir.

Pri iskanju alternativnega vodnega vira za oskrbo slovenske Istre bi morali proučiti vse v preteklosti že načrtovane ureditve oskrbe s pitno vodo, pri čemer je kraško območje, kjer površinskih voda praktično ni, zelo bogato z vodo v podzemlju. Oskrba z vodo iz sosednje Hrvaške ni dolgoročna rešitev, še posebej ne poleti. Glede na pričakovane dolgotrajne postopke sprejemanja prostorskega akta za načrtovanje ureditve novega vodnega vira Državni svet podpira pripravo interventnega zakona, ki bi po vzoru Magne uredil pogoje za hitrejšo umeščanje novega vodovodnega sistema v prostor ter zagotovil finančne vire. Dolžnost države je, da prebivalkam in prebivalcem slovenske Istre zagotovi nemoteno oskrbo s pitno vodo, kar izhaja tudi iz ustavne pravice do pitne vode, ki jo je prvi sprožil Državni svet prejšnjega mandata s pobudo za dopolnitev 70. člena Ustave s ciljem, da se zagotovi univerzalen dostop do vode in zavarujejo vodni viri za prihodnje generacije ter prepreči, da se oskrba s pitno vodo izvaja v okviru pridobitne dejavnosti gospodarskih družb in korporacij.

Podobna železniška nesreča z možnimi velikimi ekološkimi posledicami, kot se je zgodila v Hrastovljah, se lahko zgodi kjerkoli v Sloveniji, kjer se prevažajo nevarne

snovi, in ne le po železnici, ampak tudi na cesti. V zvezi s tem Državni svet opozarja, da bi morali imeti za vsak vodni vir, preko katerega potekajo prometne povezave in se po njih prevažajo nevarne snovi, izdelan načrt zagotavljanja alternativnega vodnega vira.

Državni svet podpira dvotirnost železniške proge Divača–Koper, pri tem pa glede na posledice železniške nesreče pri Hrastovljah za oskrbo slovenske Istre s pitno vodo pričakuje, da se bo naredilo vse, da bo po izgradnji drugega tira zagotovljena dolgotrajna zaščita vodnih virov kraškega sveta. Državni svet podpira tudi idejo, da se obstoječa železniška proga Divača–Koper po izgradnji drugega tira prepusti lokalnim skupnostim in nameni turizmu.

Država naj se odloči, ali je z gospodarskega vidika tako pomembno, da se, kljub potencialni grožnji za javno dobro, nevarne snovi še naprej prevažajo po železniški progi Divača–Koper, ki poteka preko vodovarstvenega območja. Ob tem Državni svet opozarja, da bi lahko imela stroga prepoved prevoza nevarnih snovi po železniški progi negativen vpliv na razvojne načrte Luke Koper in Slovenskih železnic ter oskrbo slovenskega gospodarstva z gorivi.

Glede na to, da trenutno ni znan vzrok zloma kretnice, se postavlja vprašanje stanja železniške infrastrukture in možnosti nastanka take škode na novozgrajeni infrastrukturi.

IV)

Državni svet se je seznanil z aktivnostmi resornih ministrstev in drugih pristojnih institucij, ki so sodelovali pri intervenciji oz. sodelujejo pri sanaciji železniške nesreče, ter iskanju rešitev za nemoteno oskrbo s pitno vodo slovenske Istre.

Na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) poudarjajo izjemno hiter odziv pristojnih služb ob izrednem dogodku v železniškem predoru pri Hrastovljah ter na strokovno utemeljene odločitve in delo vseh deležnikov, ki medsebojno dobro sodelujejo.

VGP Drava, kot koncesionar Direkcije za vode, in Nacionalni inštitut za javno zdravje sta se v intervencijo vključila istega dne, kot se je zgodil dogodek, naslednji dan so bili vključeni Agencija za okolje, Inštitut za raziskovanje Krasa, Geološki zavod Slovenije, vzpostavljena je bila povezava z Rižanskim vodovodom, Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano ter Slovenskimi železnicami. Že od samega začetka so se vse aktivnosti usmerile v štiri ključne naloge: vzpostavitev ustreznega monitoringa, izvedbo čim bolj učinkovitih preprečevalnih ukrepov s ciljem zmanjšanja vplivov na okolje, proučitev možnih načinov odstranitve kerozina, ki izteka v okolje in ga ni bilo moč odstraniti z ukrepi na kraju dogodka, ter iskanje nadomestnih virov pitne vode za nemoteno oskrbo v primeru onesnaženja vodnega vira Rižana. Ustanovljena je bila tudi operativna skupina pod vodstvom Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO) za izvedbo ukrepov za varovanje vodnega zajetja Rižanskega vodovoda.

Primarna skrb MOP je, da ne pride do onesnaženja vodnega vira. Do zdaj so bili uvedeni naslednji ukrepi: določena so bila merilna mesta, frekvence vzorčenja in analizna metoda, s katerimi se želi doseči optimalno mrežo vzorčnih točk za pravočasno zaznavo kerozina v vodi in s tem povezano preprečitev njegovega vdora v pitno vodo. Na izvihu Rižane in na globoki vrtini se izvaja vzorčenje vsakih osem ur,

vzorčenje vodnjakov se izvaja enkrat dnevno, v primeru padavin pa se bo frekvenca povečala. ARSO je z odločbo naložila Slovenskim železnicam izvedbo ukrepov, odvajanje materiala je potekalo pod nadzorom. Slovenske železnice so namestile tudi zaščitno folijo in naročile projekt za sanacijo. V podzemlje je izteklo okoli 9.000 litrov kerozina, 1.000 litrov pa je bilo zajetih. Na širšem območju so bili izvedeni preventivni ukrepi v smislu nastavitve plavajočih pregrad in na lokacijo stare vodarne pripeljana oprema za odstranjevanje naftnih derivatov. Omenjena operativna skupina je zaradi potencialnega onesnaženja vodnega vira Rižana pristopila k aktivnostim za zagotovitev zadostnih količin pitne vode. Sprejet je bil dogovor, da bo Rižanski vodovod naredil nadgradnjo prevzemnega objekta na meji s Hrvaško z namenom povečanja kapacitete iz 200 na 300 l/s in izvedel testiranje. Prav tako je bila sklicana Stalna slovensko-hrvaška komisija za vodno gospodarstvo, ki je zaključila, da bo Istrski vodovod v primeru potreb nudil zadostne količine pitne vode.

Državni svet je bil seznanjen, da pod vodstvom ARSO deluje operativna skupina za izvedbo ukrepov za varovanje vodnega zajetja Rižanskega vodovoda, v kateri sodelujejo strokovnjaki z različnih področij. Ker je kraško območje izjemno nepredvidljivo, je po besedah predstavnice ARSO težko na hitro sprejemati učinkovite ukrepe. Dolgoročno je nujno ugotoviti, kaj se dogaja s kerozinom, saj ne sme ostati v zemljini. Iščejo se ustrezne metode za iskanje in odvzem kerozina iz zemljin. Ker do globine 20 m ni moč ugotoviti, ali gre za vodo ali kerozin, se bo zvrtilo dodatno vrtnino, v kateri bo vzpostavljen monitoring, in v nadaljevanju izvedlo črpanje kerozina, če se nahaja globlje. Prav tako bo Rižanski vodovod naredil dodaten bazen, preko katerega se bo izčrpavalo, da se prepreči onesnaženje vodarne, saj v tem primeru ni onesnažena le pitna voda, ampak celotni sistem. Prioriteta je skrb za dostop do pitne vode na Obali in da se poišče vodni vir, ki bo dolgoročno odpravil težave nemotene oskrbe z vodo.

V zvezi z ukrepi ob onesnaženju vode na Direkciji za vode pojasnjujejo, da je vodarna Rižarna preventivno že zaščitena in odvzem vode se izvaja iz globokih vodnjakov. Če bo zaznano onesnaženje, bo še pred onesnaženjem vodarne ta vodni vir izključen. V izogib onesnaženja površinskih vodotokov so na določenih lokacijah že postavljene baraže in pivniki in če se pojavijo madeži kerozina, se jih bo lovilo. Če bo treba vodni vir Rižana zapreti, se ga bo nadomestilo z začasnim nadomestnim vodnim virom, ki se ga išče. Doseženi so bili določeni dogovori s sosednjo Hrvaško, načrtujejo se tudi pogovori s sosednjo Italijo in ostalimi upravljavci vodovodov.

Predstavniki Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) sodelujejo pri obravnavi morebitnega onesnaženja od ogleda na terenu do sodelovanja v operativni skupini, ki jo vodi ARSO. Ob nesreči je NIJZ sodeloval s priporočili javnosti, objavljenimi na spletni stran, prav tako so bila Rižanskemu vodovodu dana navodila o pogostosti vzorčenja glede na pretok vodotokov, ki bi se ob morebitnih padavinah še povečala. Zaradi večjega nadzora se je naknadno v operativno skupino povabilo tudi Zdravstveni inšpektorat, ki je opravil ogled na terenu z namenom nadzora aktivnosti Rižanskega vodovoda. Ključni cilj je preprečiti kakršnokoli onesnaženje vodnega vira in s tem onesnaženje vode od zajetja do vodarne.

Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) podpira prizadevanja občanov in lokalnih skupnosti za zagotavljanje čistega okolja in zdravja. NLZOH sodeluje pri odvzemu različnih vzorcev iz okolja in izvedbi njihove analize. Odločitev o tem, kdaj, kje, kaj in koliko vzorčiti ter katere analize opraviti, je sprejela skupina strokovnjakov pristojnih služb ministrstev in lokalnih služb na podlagi preliminarne ocene tveganja, znanja in preteklih izkušenj iz podobnih primerov. Odvzeti vzorci se

prednostno obravnavajo in rezultati so takoj posredovani pristojnim službam. V primeru ukrepanja več institucij ob nesrečah se je treba ravnati po predpisanih in prej dogovorjenih protokolih. NLZOH zagovarja stališče, da dobrobit in varnost ne smeta biti odvisni od zagnanosti posameznikov, ampak kompetentnih strokovnih in drugih institucij.

Poveljnik civilne zaščite iz Uprave za zaščito in reševanje izpostavlja izredno dobro opravljeno delo vseh reševalnih služb pri intervenciji, pri tem pa se zaveda, da se lahko vsakokrat opravi delo drugače in boljše. Na prošnjo vodje intervencije na terenu je poklical več izkušenih strokovnjakov, saj so bili pogoji reševanja izredno težki (npr. ker se je vagon naslonil na zid tunela, je bilo težko določiti mesto izteka kerozina). Podpira prizadevanja za nov oz. dodatni vodni vir, ki bo prekinil agonijo obalnih občin, vendar ne le zaradi zadevne nesreče, ampak zaradi potreb Obale po nemoteni oskrbi s pitno vodo.

Kot pojasnjujejo na Ministrstvu za infrastrukturo (MzI), je železniška nesreča pri Hrastovljah pokazala, da je realizacija načrtovanega projekta izgradnje drugega tira nujna. Železniška nesreča je tudi pokazala, da je celovito ukrepanje ob nesreči bistveno za preprečitev hujših posledic. Kot izhaja iz preliminarnih ugotovitev preiskovalca nesreče, je šest vagonov vlakovne kompozicije iztirilo, štirje v predoru, dva pred predorom. Hitrost vlaka po prvih znanih podatkih ni bila prekoračena. Ugotovljeno je bilo, da se je zlomila desna ojstrica kretnice št. 1 v točki 11 m od vrha. Ob iztirjenju so se štirje vagoni naslonili na bok predora in med drsenjem je prebilo plašč cisterne sedmega vagona, zaradi česar je začel iztekati kerozin. Vzrok zloma ojstrice trenutno ni znan, za to bo treba opraviti analizo zloma.

Z vidika MzI je edina trajna rešitev izgradnja drugega tira Divača–Koper. Zaradi dolgoročnega razvoja Luke Koper in nemotenega delovanja slovenskega gospodarstva, ki je vezano na razvoj Luke Koper, je bila že en mesec pred nesrečo sprejeta odločitev o izvedbi aktivnosti za gradnjo polne dvotirnosti nove železniške proge. Tako je bila 21. 5. 2019 na Ministrstvo za okolje in prostor podana pobuda za spremembe in dopolnitve Uredbe o državnem lokacijskem načrtu za drugi tir železniške proge na odseku Divača–Koper zaradi nadgradnje v dvotirno progo. 16. in 17. 7. 2019 so razpisane javne obravnave v lokalnih skupnostih. V pretežnem delu so pogoji za nadgradnjo že izpolnjeni. Obstoječi tir dvakrat prečka 1. in 2. vodovarstveno območje Rižane in v velikem delu poteka po 3. vodovarstvenem območju in mimo stanovanjskih objektov ter preko kraškega roba, ki je zaradi velike koncentracije naravnih in kulturnih vrednosti ter zavarovanih ekološko pomembnih območij v celoti predviden za zavarovanje kot krajinski park v sklopu kraškega regijskega parka. Na drugi strani pa načrtovani drugi tir le v manjšem delu poteka po robu 3. vodovarstvenega območja. Po izvedbi dvotirne proge Divača–Koper je predvidena opustitev obstoječega tira in njegova predaja občinam za druge namene.

Državni svet je bil seznanjen, da bo MzI pobudo glede prepovedi nevarnih snovi na železniški progi Divača–Koper podrobno proučilo. Pri tem MzI izpostavlja, da je ta del železniške povezave del vseevropskega koridorja in zato načeloma tu ni možno administrativno omejevati prevoza. Poleg tega bi bilo treba v primeru tovrstne prepovedi poiskati alternativne poti, ki jih trenutno ni. Administrativna prepoved bi imela tudi gospodarske posledice.

Kot ugotavlja Državni svet, so Slovenske železnice po železniški nesreči v sodelovanju s pristojnimi organi dosledno izpolnjevale (dopolnilne) odločbe in izvedle vse ukrepe in s položitvijo folije preprečile pronicanje padavinskih vod in morebitnega

pronicanja kerozina v globino. Stalno se izvaja monitoring, tečejo priprave na končno sanacijo, v okviru katere se bosta poškodovan tir in gramoz odstranila ter vgradila folija, ki bo preprečila kakršenkoli vdor vode v globine. Slovenske železnice tudi sodelujejo v operativni skupini, v okviru katere potekajo priprave na izvedbo vrtine. Glede prevoza nevarnih snovi pa na Slovenskih železnicah opozarjajo, da se tovrstni prevoz izvaja v skladu z Zakonom o prevozu nevarnih snovi, podzakonskim aktom in konvencijo, ki ureja mednarodne prevoze, pri tem pa veljajo enaki pogoji za prevoz tovrstnega blaga prek vodovarstvenih območij in ostalih območij, poleg tega so predpisani varnostni ukrepi, ki jih Slovenske železnice in drugi prevozniki morajo spoštovati.

V)

Državni svet je bil seznanjen, da je na seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesne skupine lokalnih interesov svoje stališče predstavil tudi dr. Gorazd Pretnar, ki je v imenu nevladne organizacije Alpe Adria Green opozoril, da ob velikih vodnih virih pozabljamo na nacionalni pomen malih vodnih virov, ki se jih izrinja. Po njegovem mnenju je treba spremeniti zakonodajo in poskusiti pridobiti evropska sredstva za ohranitev malih vodnih virov, za katere čiščenje bi lahko uporabili dosegljivo sodobno tehnologijo. Ti mali vodni viri bi zagotavljali varnost oskrbe z vodo v podobnih primerih, kot je nesreča v Hrastovljah, če ni možno zagotoviti dodatnega vodnega vira. Evropska zakonodaja določa minimalni standard državnega monitoringa, za katerega skrbi Ministrstvo za zdravje in se izvede nekajkrat na leto na vodnih virih, ki oskrbujejo več kot 50 prebivalcev. Mali vodni viri niso predmet teh monitoringov in so prepuščeni lokalnim skupnostim, kjer pa ni zadostnega strokovnega znanja za analize. Ker evropska zakonodaja dopušča izjeme glede predpisovanja monitoringa v primeru specifik, dr. Gorazd Pretnar predlaga, da država zagotavlja monitoring za vse lokalne majhne vodne vire, ki oskrbujejo manj kot 50 prebivalcev.

Medresorska komisija za kemijsko varnost, ki jo je Vlada ustanovila 2000, bi se morala po mnenju dr. Gorazda Pretnarja sestati v primeru tokratne nesreče, saj gre za nesrečo s kemikalijo. Podpira predlog, da se sprejme interventni zakon po vzoru Magne za zagotovitev dodatnega vodnega vira ter pri tem prouči v preteklosti načrtovane potencialne vodne vire. Pri tem potok Padež, ki bi zajezil celo dolino in bi zagotavljal le vršno potrebo po pitni vodi poleti, po njegovem ni sprejemljiv, saj je to vodni vir za Brkine. Možno rezervo vodnega vira lahko predstavlja desalinizacije (razsoljevanje) morja, je pa za tovrstni objekt potrebna PVO. Podpira železniško povezavo Koper–Trst in ob tem opozarja na potencialne nevarnosti nesreč v tunelih načrtovanega drugega tira.

Državni svet je bil seznanjen tudi z mnenjem dr. Andreja Kryžanowskega s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, ki je na seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesne skupine lokalnih interesov pojasnil, da vir Rižane predstavlja 75 % vse oskrbe Obale s pitno vodo, naslednja vira prihajata iz kraškega vodovoda in Hrvaške. Če osnovni vodni vir izpade, ni alternative. Rižana ima sorazmerno dovolj vode čez leto, kritično pa je poletje ali pa v primeru, kot je tokratna nesreča. Približno 120 dni na leto primanjkuje vode, projekcije do 2060 pa kažejo še bolj resno situacijo. Pred leti začeti načrti ureditve oskrbe s pitno vodo slovenske Istre in zalednega kraškega območja so predvidevali kot vodna vira vodotoka Padež in Suhorko. Za sam projekt so bila zagotovljena evropska sredstva, ki pa so bila zaradi nerealizacije preusmerjena v druge projekte. Poletni primanjkljaj se lahko nadomešča z uvozom iz Hrvaške in kraškega vodovoda, vendar je po

njegovem mnenju s strateškega vidika nujen lastni vodni vir, za katerega realizacijo je potrebnih več let. Če pride do onesnaženja Rižane na daljši rok, oskrba iz drugih vodovodnih sistemov ne zadošča, zato je bila dana ideja, da se uvede desalinizacija kot dopolnilni vodni vir (do 240l/s) za pokritje potreb v primeru izrednih dogodkov. Državni svet je bil dodatno seznanjen, da je na seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesne skupine lokalnih interesov dr. Mitja Brilly s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo dodatno opozoril, da je problematika politične narave. Izpostavil je, da se drugod po svetu ključne odločitve potrjujejo na referendumu in jih zato menjava oblasti ne more zaustaviti. Po njegovem mnenju sistem voda razpada.

Predlog sklepov JE BIL SPREJET (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo ZA, nihče pa ni bil PROTI).

S tem je bila 1. točka dnevnega reda zaključena.

2. točka dnevnega reda:

- **Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII**

Državni zbor je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII, sprejel na 10. seji 10. 7. 2019. Državne svetnice in svetniki so ga prejeli po elektronski pošti s sklicem seje.

Predlog odločilnega veta skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Bogomir Vnučec) so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem seje.

Po elektronski pošti in na klop so državni svetniki 15. 7. 2019 naknadno prejeli predlog državnega svetnika Alojza Kovšce z amandmajem k predlogu odločilnega veta.

Na klop so državni svetniki 15. 7. 2019 prejeli stališče Interesne skupine lokalnih interesov.

Na klop so državni svetniki prejeli stališče Interesne skupine delojemalcev.

Predlog odločilnega veta je obravnavala Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport.

Poročilo komisije in predlog zahteve Državnega sveta, da Državni zbor pred razglasitvijo zakona o njem ponovno odloča, so državni svetniki prejeli na klop.

Predlog odločilnega veta je predstavil predstavnik predlagateljev predloga odločilnega veta Bogomir Vnučec.

Besedo je imel predstavnik predlagatelja zakona, dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport.

Predsednik Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport, Branimir Štukelj, je predstavil poročilo komisije.

V imenu Interesne skupine delojemalcev je imel besedo državni svetnik Branimir Štukelj.

Razpravljali so: Marjan Maučec, Bojan Kontič, Davorin Terčon, Franci Rokavec, Branimir Štrukelj, Samer Khalil in Alojz Kovšca.

Svoj glas sta obrazložila mag. Peter Požun in Branimir Štrukelj.

Predsednik Državnega sveta je dal na glasovanje naslednji Predlog amandmaja državnega svetnika Alojza Kovšče k Predlogu zahteve Državnega sveta, da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII:

Na podlagi 72. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) k Predlogu odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII vlagam naslednji

AMANDMA:

V obrazložitvi predloga odločilnega veta se za enajstim odstavkom doda besedilo, ki se glasi:

»ZOFVI-L ne pomeni le sprememb na področju osnovnih šol in vrtcev - kar se želi prikazati širši javnosti, pač pa, v obliki, kot je zapisano, za celotno vertikalo, torej od vrtcev, osnovnih, srednjih šol vse do višjih strokovnih šol.

Predlog zakona je do zadnje verzije, potrjene s strani Državnega zbora, dne 10. 7. 2019, ko tega ni več zaslediti, vseboval naslednjo dikcijo:

»10. člen

(zasebne šole, ki izvajajo program)

Zasebne šole, ki izvajajo program, ki je pridobil javno veljavnost pred uveljavitvijo tega zakona, izpolnjujejo merila in pogoje iz novega 16. a člena in prvega odstavka spremenjenega 86. člena zakona.«

ZOFVI-L dejansko razlikuje med programi, ki so javno veljavni, in programi, ki so pridobili javno veljavnost. Ravno zaradi tega razlikovanja bodo lahko po novem zasebne šole in vrtci izvajali le program, ki je pridobil javno veljavnost (torej zasebni sebi lasten program, ki so ga razvili sami in ga je potrdil pristojni strokovni svet). Javno veljavne programe pa bodo lahko izvajale le še javne šole in zasebne šole s koncesijo.

Predlagatelj predloga zakona pojasnjuje, da lahko javnoveljavne programe izvajajo le javni vrtci in šole, zasebni vrtci in šole pa le v primeru, če jim je podeljena koncesija. Pod izraz šole se štejejo vse šole: osnovne, srednje in višje šole. S tem se ukinja zasebnike, ki v večini niso koncesionirani, niti niso sofinancirani s strani države, kar je povsem nerazumljivo.

Ukinja tudi zasebne srednje šole (gimnazije in srednje šole kakor tudi srednje šole za "izobraževanje odraslih" oz. izredno izobraževanje), ki izvajajo javnoveljavne programe. Treba je poudariti, da se s predlaganim zakonom ne ukinja šol z "verskim ozadjem/načeli/doktrino" (te izvajajo zaradi specifik verskih vsebin sebi lasten program, ki je pridobil javno veljavnost), temveč zasebnike, ki so s svojim lastnim vložkom soustvarjali današnjo podobo pluralnega šolskega sistema.

Dejansko zakon ukinja tudi zasebne višje šole na način, kot so postavljene do zdaj, namreč zasebnim šolam ne bo več omogočeno izvajanje javno veljavnih programov od 1. 9. 2019 naprej. To pomeni, da bodo vse zasebne višje strokovne šole, ki so soustvarjale/gradile višješolski prostor od začetka višjih šol, kot jih poznamo danes (tudi z aktivno vlogo pri pisanju in sprejemanju javnoveljavnih višješolskih programov) primorane v zapiranje, saj ne bodo smele izvajati javnoveljavnih programov, ki jih izvajajo že 20 let.«

Predlagani amandma JE BIL SPREJET (21 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 15 jih je glasovalo ZA, 7 pa jih je bilo PROTI).

Predsednik Državnega sveta je dal na glasovanje naslednji predlog zahteve, skupaj s sprejetim amandmajem:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. izredni seji 15. 7. 2019 ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), ki ga je Državni zbor sprejel na 10. seji 10. 7. 2019, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel

Z A H T E V O,

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII.

Obrazložitev:

Izhodišče za ustanovitev zasebnih izobraževalnih zavodov, vrtcev in šol sta medsebojno povezani pravica do ustanavljanja zasebnih šol in pravica do izbire, obe pravici pa sta povezani s pravico staršev, da vzgajajo svoje otroke skladno s svojim verskim, filozofskim in drugim nazorom (tretji odstavek 41. člena in drugi stavek 2. člena Prvega protokola k EKČP). Organiziranje zasebnega šolstva dopolnjuje in izboljšuje izobraževalni sistem ter bogati družbo v celoti. K temu prispevajo različne dodatne vsebine, ki jih ponujajo zasebne šole v svojih programih, različni pedagoški in filozofski pristopi v vzgoji in izobraževanju ter uspešno sodelovanje med javnimi in zasebnimi šolami. Tak konceptualno pluralni pristop k izobraževalnemu sistemu je pomemben za razvoj družbe v Sloveniji.

Kakor je v odločbi U-I-68/98 zapisalo Ustavno sodišče, iz 57. člena Ustave ne izhaja zgolj obveznost države, da ustvari pravni okvir za ustanovitev in delovanje zasebnih šol in da prizna javno veljavnost izobrazbe, pridobljene v zasebnih šolah, temveč tudi, da zagotavlja njihov dejanski obstoj, torej tudi (so)financiranje. Z odločbo U-I-269/12 je Ustavno sodišče nadalje ugotovilo, da drugi odstavek 57. člena Ustave

učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja na javni ali zasebni šoli. Ustavna dobrotta javnega financiranja gre uporabniku, prejemniku izobraževanja, torej učencem in njihovim staršem, ne pa izvajalcem, ki so zasebnopravni ali javnopravni subjekti. Financira se torej izobraževanje in ne tisti, ki izobražuje, zato ni pomembno, kdo je tisti, ki izobraževanje izvaja. Tako iz ustavne dolžnosti učencev, da obiskujejo javno veljavni izobraževalni program, izhaja, da se morajo vsi taki programi enako financirati. Iz svobode izobraževanja po naravi stvari izhaja posameznikova svoboda, da izbere šolo, bodisi zasebno bodisi javno, v kateri se bo izobraževal. Učenci, ki se izobražujejo na zasebnih osnovnih šolah na podlagi javno veljavnih programov, ter starši teh otrok zato ne smejo biti v ničemer v slabšem položaju, kot so njihovi vrstniki v javnih šolah.¹

ZOFVI-L uvaja razlikovanje med javno veljavnimi programi in programi, ki so pridobili javno veljavnost. Takšno razlikovanje je neutemeljeno in v neskladju z odločbo Ustavnega sodišča U-I-269/12, ki je odločilo, da ne obstajajo stvarni razlogi za različno financiranje javnoveljavnih programov v javnih in zasebnih osnovnih šolah. Uvedba razlikovanja v praksi namreč predstavlja temelj za razlikovanje oziroma omejitev višine sofinanciranja osnovnošolskega programa zasebnih šol, kar pa je v neposrednem nasprotju z navedeno odločbo. Z zniževanjem financiranja zasebnih šol in oteževanjem njihovega delovanja se dejansko zmanjšuje možnost izbire in se siromaši raznolikost slovenskega šolskega prostora.

Na pomanjkljivosti sprejetega zakona je opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Ta je v svojem mnenju o Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L) med drugim navedla, da se temeljna pomanjkljivost zakona kaže v tem, da ni sorazmernosti med zelo ozko določenimi cilji zakona (kot cilja sta navedena le uresničitev odločbe Ustavnega sodišča U-I-269/12 in zaščita javnega šolstva) in predlaganimi zakonskimi ukrepi, ki pa globoko in široko, mestoma pa tudi nedosledno, posegajo v obstoječi sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji.

Ustavno sodišče je v zadevi U-I-269/12 odločilo, da je prvi stavek drugega odstavka 86. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) v neskladju z Ustavo, ker določa, da zasebnim osnovnim šolam, ki izvajajo javno veljavne programe osnovnošolskega izobraževanja, pripadajo proračunska sredstva v višini 85 % sredstev, ki jih država zagotavlja javnim osnovnim šolam. Temelj argumentacije obravnavane odločitve Ustavnega sodišča je v prepoznani pravici otrok do brezplačnega osnovnošolskega izobraževanja, ki jo opredeljuje drugi odstavek 57. člena Ustave, ne glede na to, ali se izobražujejo v javnih ali zasebnih osnovnih šolah. Pri tem je Ustavno sodišče poudarilo, da Ustava učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obveznega osnovnošolskega izobraževanja, ker pa je Ustava to ustavno pravico učencev povezala z njihovo ustavno dolžnostjo, se mora iz javnih sredstev financirati tisto osnovnošolsko izobraževanje, ki je za učence obvezno. Drugi odstavek 57. člena Ustave učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja, ne glede na to, ali ga izvaja javnopravni ali zasebnopravni subjekt. Zahteva torej, naj se javno financira obvezni minimum osnovne izobrazbe, ki je enotno določena po vsebini. Pravica do brezplačnega obiskovanja obveznega javno

¹ Komentar ustave RS, 2019, str 491–492.

veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja od države ne zahteva, naj se financira tudi izvajanje nadstandardnih ali razširjenih programov, s katerimi zasebne šole zasledujejo svoje partikularne interese. Pri tem je pomembno dejstvo, da pojem partikularno obarvanega razširjenega programa, ki ga v svoji odločbi navaja Ustavno sodišče, ni enak pojmu razširjenega programa, ki ga opredeljuje Zakon o osnovni šoli.

Na podlagi 14. člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L) program osnovnošolskega izobraževanja obsega obvezni program in razširjeni program (v nadaljnjem besedilu: program osnovne šole). Obvezni program obsega obvezne predmete, izbirne predmete in ure oddelčne skupnosti (15. člen). Razširjeni program obsega podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni pouk, dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in pouk neobveznih izbirnih predmetov (20. člen). Program osnovnošolskega izobraževanja je tako sestavljen iz obveznega in razširjenega programa kumulativno, tako obvezni in razširjeni program skupaj tvorita neločljivo celoto. Razširjeni program tudi v zasebnih šolah ne predstavlja nadstandardnega programa, temveč zgolj del javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja. Izvajanje razširjenega programa je nujno, da je lahko program v skladu s cilji vzgoje in izobraževanja, kar je pogoj za pridobitev javne veljavnosti programa. Noben program osnovne šole ne more dobiti javne veljavnosti, če ne vsebuje vsebin in programskih enot, ki zagotavljajo iste cilje kot dodatni, dopolnilni pouk, učna pomoč, jutranje varstvo, interesne dejavnosti. Program zasebnih šol je mogoče potrjevati in nato izvajati zgolj kot zaključeno celoto, ker kot taka vodi do enakovrednega izobrazbenega standarda, zato je ločevanje na del programa, ki je za učence obvezen, in del programa, ki zanje ni obvezen, a je obvezen za šolo, v neskladju z ustavno odločbo U-I-269/12.

ZOFVI-L je v 7. členu uvedel javno financiranje obveznega dela programa zasebnim osnovnim šolam v deležu 100 %, za razširjeni del programa osnovne šole pa ga je pomembno zmanjšal. Ustavno sodišče je v odločbi U-I-269/12 odločilo, da drugi odstavek 57. člena Ustave učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja na javni ali na zasebni šoli. Vsebina razširjenega programa iz Zakona o osnovni šoli se ne pokriva z dejavnostmi, ki se na podlagi ZOFVI sofinancirajo iz državnega proračuna. Razširjen program po Zakonu o osnovni šoli je širši pojem, ki je sestavljen iz dejavnosti, ki so obvezne in enotno določene za vse šole in jih sofinancira država. Po drugi strani je logično, da financiranje ne zaobjema partikularno obarvanih razširjenih programov, o katerih govori odločba Ustavnega sodišča U-I-68/98, ki lahko obsegajo npr. tudi izvajanje konfesionalne dejavnosti (ta je izrecno izključena tudi iz obstoječih pogodb o sofinanciranju med ministrstvom in zasebno šolo). Gre za dve različni vrsti razširjenih programov, ki jih nikakor ne gre enačiti. Posledično je povsem utemeljeno, da država ne bo financirala izvajanja programov na zasebnih šolah v delu, v katerem se razlikujejo od programov v javnih šolah – nadstandardnih programov, morala pa bo v skladu z U-I-269/12 zagotavljati 100 % financiranje izvajanja celotnega enotno določenega osnovnošolskega programa, ki vključuje tako obvezni kot razširjeni program.

ZOFVI-L učencem zasebnih osnovnih šol s popolno ukinitvijo financiranja razširjenega programa ukinja pravico do brezplačnega obiskovanja tistega dela javno veljavnega programa obveznega osnovnošolskega izobraževanja, ki je enotno določen za vse izvajalce izobraževanja in nujen za doseg ciljev izobraževanja v

javnem interesu. Drugačne načine poučevanja na zasebnih šolah je treba ohranjati in spodbujati, ob tem pa dosedanje pridobljene pravice financiranja zasebnih šol in njihovih organizacijskih enot, ki že delujejo, ne poslabševati. Uresničitev novega predloga financiranja bo neizogibno privedla do zvišanja šolnin in s tem omejevanja njihove dostopnosti za socialno bolj obremenjene družine ter dolgoročno do nastajanja zasebnih šol za bogato elito, kar pa vsekakor ni v javnem interesu.

Zakon ne ogroža le obstoja zasebnih šol, ampak tudi zasebnih vrtcev. Zaradi uveljavitve razlikovanja med javno veljavnimi programi in programi, ki so pridobili javno veljavnost, bodo zasebni vrtci in šole lahko izvajali le program, ki je pridobil javno veljavnost. Javno veljavne programe bodo lahko po uveljavitvi zakona izvajali zgolj še javni vrtci in zasebni vrtci s koncesijo. Slednjih je v Sloveniji zgolj 15, kar pomeni, da je ogrožen obstoj več kot 60 ostalih zasebnih vrtcev. Državni svet tako opozarja, da to lahko privede do situacije, ko bo brez varstva ostalo približno 2500 otrok.

Zniževanje obsega javnih sredstev zasebnim šolam, ki izvajajo javno veljavni program osnovnošolskega izobraževanja, predstavlja kršitev zaupanja v pravo (2. člen Ustave) in načela enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave). Ohranjanje protiustavne ureditve financiranja v prehodnem obdobju pa prav tako ni skladno z načelom pravne države (2. člen Ustave), z načelom delitve oblasti (drugi odstavek 3. člena Ustave) in s pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javno veljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja (drugi odstavek 57. člena Ustave).

ZOFVI-L ne pomeni le sprememb na področju osnovnih šol in vrtcev - kar se želi prikazati širši javnosti, pač pa, v obliki, kot je zapisano, za celotno vertikalo, torej od vrtcev, osnovnih, srednjih šol vse do višjih strokovnih šol.

Predlog zakona je do zadnje verzije potrjene s strani Državnega zbora, dne 10. 7. 2019, ko le tega ni več zaslediti, vseboval naslednjo dikcijo:

»10. člen

(zasebne šole, ki izvajajo program)

Zasebne šole, ki izvajajo program, ki je pridobil javno veljavnost pred uveljavitvijo tega zakona, izpolnjujejo merila in pogoje iz novega 16. a člena in prvega odstavka spremenjenega 86. člena zakona.«

ZOFVI-L dejansko razlikuje med programi, ki so javno veljavni in programi, ki so pridobili javno veljavnost. Ravno zaradi tega razlikovanja, bodo lahko po novem zasebne šole in vrtci izvajali le program, ki je pridobil javno veljavnost (torej zasebni sebi lasten program, ki so ga razvili sami in ga je potrdil pristojni strokovni svet). Javno veljavne programe pa bodo lahko izvajale le še javne šole in zasebne šole s koncesijo.

Predlagatelj predloga zakona pojasnjuje, da lahko javnoveljavne programe izvajajo le javni vrtci in šole, zasebni vrtci in šole pa le v primeru, če jim je podeljena koncesija). Pod izraz šole se štejejo vse šole: osnovne, srednje in višje šole. S tem se ukinja zasebnike, ki v večini niso koncesionirani, niti niso sofinancirani s strani države, kar je povsem nerazumljivo.

Ukinja tudi zasebne srednje šole (gimnazije in srednje šole, kakor tudi srednje šole za izobraževanje odraslih oz. izredno izobraževanje), ki izvajajo javnoveljavne

programe. Treba je poudariti, da se s predlaganim zakonom ne ukinja šol z verskim ozadjem/načeli/doktrino (le ti izvajajo zaradi specifik verskih vsebin sebi lasten program, ki je pridobil javno veljavnost), temveč zasebnike, ki so s svojim lastnim vložkom soustvarjali današnjo podobo pluralnega šolskega sistema.

Dejansko zakon ukinja tudi zasebne višje šole na način, kot so postavljene do sedaj, namreč zasebnim šolam ne bo več omogočeno izvajanje javno veljavnih programov od 1. 9. 2019 dalje. To pomeni, da bodo vse zasebne višje strokovne šole, ki so soustvarjale/gradile višješolski prostor od začetka višjih šol, kot jih poznamo danes (tudi z aktivno vlogo pri pisanju in sprejemanju javnoveljavnih višješolskih programov) primorane v zapiranje, saj ne bodo smele izvajati javnoveljavnih programov, ki jih izvajajo že 20 let.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Bogomir Vnučec.

Predlagana zahteva JE BILA SPREJETA (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 17 jih je glasovalo ZA, 13 pa jih je bilo PROTI).

S tem je bila 2. točka zaključena.

1A. točka dnevnega reda:

- **Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII**

Državni zbor je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII, sprejel na 10. seji 12. 7. 2019. Državne svetnice in svetniki so ga prejeli isti dan.

Predlog odločilnega veta skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Mitja Gorenšček) so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 7. 2019.

Predlog odločilnega veta je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.

Poročilo komisije in predlog zahteve Državnega sveta, da Državni zbor pred razglasitvijo zakona o njem ponovno odloča, so državni svetniki prejeli na klop.

Stališče Interesne skupine lokalnih interesov k predlogu odločilnega veta so državni svetniki prejeli na klop.

Predlog odločilnega veta je predstavil predstavnik predlagateljev predloga odločilnega veta Mitja Gorenšček.

Besedo je imel Luka Mesec, poslanec Državnega zbora kot predstavnik predlagatelja zakona.

Besedo je imel Marko Maver, državni sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor, kot predstavnik ministrstva.

Predsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Dušan Strnad je predstavil poročilo komisije.

Predsednik Državnega sveta je dal na glasovanje naslednji predlog zahteve:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. izredni seji 15. 7. 2019, ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII, ki ga je Državni zbor sprejel na 10. seji 12. 7. 2019, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel

Z A H T E V O,

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr-C), EPA 650-VIII.

Obrazložitev:

Državni zbor Republike Slovenije je 12. 7. 2019 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nepremičninskem posredovanju (v nadaljevanju: ZNPosr-C), ki so ga v zakonodajni postopek vložili poslanci stranke Levica. V obrazložitvi predloga so predlagatelji navedli, da sta temeljni načeli predloga ustvarjanje možnosti, da si državljani lahko pridobijo primerno stanovanje in zagotavljanje učinkovitega varstva potrošnikov. Prvi cilj z vsebino zakona nima nobene povezave, saj so cene nepremičnin, tako za najem kot za nakup, visoke zaradi premajhne ponudbe nepremičnin in sočasno visokega povpraševanja. Država bi tako morala z drugimi ukrepi poskrbeti, da bi se ponudba nepremičnin na trgu povečala, s čimer bi olajšala tudi dostopnost do primernih stanovanj za državljane, saj bi se s tem cene znižale. Drugo načelo, ki ga navajajo predlagatelji, je ravno tako nenavadno, saj se zakon nanaša skoraj izključno na cenovno regulacijo storitev nepremičninskega posredovanja in v ničemer ne izboljšuje učinkovitosti varstva potrošnikov.

Prva rešitev se nanaša na omejitev višine najvišjega dovoljenega plačila za posredovanje pri najemnih poslih na največ 4 % pogodbene vrednosti. Določba predstavlja grob poseg v svobodno gospodarsko pobudo, ki je zagotovljena s 74. členom Ustave Republike Slovenije. V drugem odstavku istega člena je sicer določeno, da se gospodarska dejavnost ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo, pri čemer predlagatelji niti Vlada Republike Slovenije v svojem mnenju z dne 1. 7. 2019 niso postregli z nobenimi podatki, ki bi takšen zaključek in podlago za omejitev ustavno zagotovljene pravice utemeljevali. Namesto tega so predlog utemeljevali s pavšalnimi navedbami o višini »provizij« in s sklicevanjem na splošne pogoje poslovanja nekaterih nepremičninskih družb. Tudi če bi njihovi podatki držali, pa to ne pomeni, da gre za izvajanje gospodarske dejavnosti v nasprotju z javno koristjo, saj so višine provizij za posredovanje pri najemnih poslih v drugih državah EU primerljive oziroma običajno še višje.

Ob tem so predlagatelji navedli dva pričakovana učinka takšnega ukrepa. Po eni strani naj bi to pomenilo pocenitev storitev nepremičninskega posredovanja, po drugi strani pa naj bi se najemodajalce in posrednike sililo v sklepanje najemnih pogodb s čim daljšim rokom trajanja. Predlagatelji se seveda v oceni učinkov motijo. Takšna

omejitev bo namreč predvsem zmanjšala število najemnih poslov, pri katerih bodo posredovali nepremičninski posredniki. Posredniki namreč ne bodo prevzemali poslov, za katere ne bodo mogli zaračunati ustrezne cene. To pa bo posledično pomenilo, da se bo še več poslov izpeljalo brez sodelovanja nepremičninskih posrednikov. Po eni strani bo to povzročilo bistveno nižjo pravno varnost strank (najemodajalca in najemnika), po drugi strani pa tudi bistveno manj pobranih davkov, saj se pri poslih, pri katerih sodeluje posrednik, davek praktično vedno odvede, v ostalih poslih pa je v praksi to prej izjema kot pravilo. Zgrešeno je tudi prepričanje predlagateljev, da ima posrednik kakšen vpliv na obdobje trajanja najema. Ta je namreč odvisen od najemodajalca in ga ta gotovo ne bo pripraviljen podaljševati zgolj zato, da bi posrednik dobil ustrezno plačilo.

Posledica takšne spremembe bo zelo verjetno tudi povečanje črnega trga na področju posredovanja v prometu z nepremičninami, ki ga država že v tem trenutku ne zmore, ne uspe ali celo noče urediti. Že zdaj na trgu spremljamo nekatere poskuse posameznih akterjev, ki skušajo zaobiti zakonske določbe s ponujanjem drugih storitev, ki so za stranke pogosto cenejše, hkrati pa jim ne nudijo niti približno enake pravne varnosti kot nepremičninsko posredovanje, ki se izvaja skladno z določbami Zakona o nepremičninskem posredovanju (v nadaljevanju: ZNPosr).

Drugi ukrep se nanaša na prepoved delitve stroškov nepremičninskega posredovanja, ki je trenutno izrecno dovoljena na podlagi drugega odstavka 5. člena veljavnega ZNPosr. Predlagatelji novele ZNPosr so v noveli navedli, da bi moral storitev nepremičninskega posredovanja obvezno plačati tisti, ki jo naroči (običajno prodajalec oziroma najemodajalec). Ob tem so spregledali, da je večina obveznosti, ki jih nepremičninski družbi nalaga ZNPosr, namenjenih ravno varovanju interesov kupca oziroma najemnika (npr. pregled pravnega in dejanskega stanja nepremičnine, obvezno zavarovanje poklicne odgovornosti nepremičninske družbe, opozarjanje strank na ugotovljene napake, ipd.), zato je ta tudi najbolj zainteresiran, da v postopku sodeluje nepremičninski posrednik kot strokovnjak. V primeru, da bo naročitelj vedno sam v celoti kril stroške nepremičninskega posredovanja, se bo položaj nepremičninskega posrednika vedno bolj približeval položaju zastopnika ene stranke, ki bo za interese druge stranke skrbel vedno manj. S tem pa se bo izničilo enega od osnovnih namenov ZNPosr, ki je v tem, da se zagotovi učinkovito varovanje interesov obeh pogodbenih strank.

Poleg tega si vsaka stranka v poslih takšne vrednosti že vnaprej preračuna svoje stroške. Posledično prodajalec kot tudi najemodajalec v zahtevano ceno nepremičnine oziroma najemnino vključita tudi stroške postopka. To pa pomeni, da se kupec (vsaj posrednemu) kritju stroškov ne more izogniti. Je pa dogovor o pogodbeni ceni nepremičnine, pa tudi o vseh zadevnih stroških, vedno predmet pogajanj med strankama in tako ni prav nobenega razloga, da bi strankam v tem smislu omejevali pogodbeno svobodo. S tem ukrepom se tako posega predvsem v ustavno zagotovljene pravice strank v prometu z nepremičninami.

V noveli so predlagatelji navedli, da želijo s tem »zlasti znižati ceno nepremičnin, ki se oddajajo v najem«. Takšen cilj pa z uveljavitvijo zakona gotovo ne bo dosežen. Tudi če bo celotno plačilo za posredovanje kril naročitelj (v tem primeru najemodajalec), bo svoje stroške na tak ali drugačen način preli v najemnino, ki se bo v tem primeru lahko le povišala. Predlagatelji novele so očitno pozabili tudi na dejstvo, da lahko lastnik nepremičnine v postopku oddaje ali prodaje nepremičnine

angažira tudi druge strokovnjake (odvetnike, razne svetovalce, notarje ...), katerih stroške lahko ravno tako prevali na najemnika oziroma kupca.

Najbolj nerazumna in neživiljenjska pa je določba 6. člena ZNPosr-C (ki v ZNPosr dodaja nov 25.a člen), s katero se uvaja omejitev dejanskih stroškov, ki si jih lahko zaračuna nepremičninska družba, in sicer na 150 evrov. Najprej je treba poudariti, da so predlagatelji novele povsem pomešali pojma dodatnih storitev in dejanskih stroškov. Dodatne storitve so namreč tiste storitve, ki jih nepremičninska družba za naročnika opravi izven nepremičninskega posredovanja (npr. urejanje zemljiškoknjižnega stanja, izdelava energetske izkaznice, ipd.), dejanski stroški pa so tisti stroški, ki nepremičninski družbi nastanejo ob opravljanju posredovanja, pa jih stranki ne more zaračunati, ker iz razlogov na strani stranke ne more zaračunati plačila za posredovanje (npr. stranka je pogodbo prekinila, sama prodala ali oddala nepremičnino, ali pa je to storila s sodelovanjem druge nepremičninske družbe).

Tako grob poseg v ustavno zagotovljeno svobodno gospodarsko pobudo bi moral najprej izhajati iz sistemskih neravnovesij ali zlorab na trgu, ne pa iz enega domnevnega (in nikoli podrobneje predstavljenega) primera zlorabe, ki naj bi ga zaznal Tržni inšpektorat Republike Slovenije. Poleg tega bi moral biti podprt s podatki o povprečnih dejanskih stroških, ki si jih v posameznih poslih običajno zaračunajo nepremičninske družbe. Vključevati bi moral tudi izračun predlaganega zneska omejitve, ki bi izhajal iz seznama obveznih nalog in storitev, ki jih mora v posameznem poslu na podlagi zakonskih zahtev opraviti nepremičninski posrednik. Tako pa so predlagatelji povsem pavšalno in neargumentirano določili, da je treba dejanske stroške omejiti pri višini 150 evrov, pri čemer niti z besedo niso omenili, katere storitve naj bi takšni stroški zajemali in kakšna je njihova vrednost. To pa je popolnoma nesprejemljivo še pri omejitvah, ki ne posegajo v ustavne pravice, kaj šele pri tako grobem posegu v svobodno gospodarsko pobudo.

Ukrep je nesmiseln tudi zato, ker višine dejanskih stroškov pač ni možno omejevati na administrativen način. V tem primeru namreč ne moremo govoriti o dejanskih stroških, temveč lahko govorimo le o administrativnih stroških.

V oči bode tudi primerjalno pravni pregled drugih ureditev, ki je sestavni del predloga ZNPosr-C. Predlagatelji so se pri tem sklicevali na ureditve v Nemčiji, Avstriji in na Hrvaškem. Pri tem je zanimivo, da nobena od predstavljenih ureditev ne utemeljuje zakonskih rešitev, temveč kvečjemu nasprotno. Na Hrvaškem tako ni v veljavni nobena cenovna regulacija niti druge rešitve, ki jih uvaja ZNPosr-C. V Avstriji in Nemčiji pa (na podzakonski ravni!) obstajajo določene omejitve višine plačila za posredovanje, vendar so te bistveno višje, kot jih uvaja ZNPosr-C, in veljajo izključno v prometu s stanovanjskimi nepremičninami. Predlagatelji so torej zakonske rešitve utemeljevali s pregledom treh pravnih sistemov, ki takšnih rešitev ne poznajo. Je pa to po svoje razumljivo, saj tako grobih omejitev ne pozna nobena druga država v EU. V okviru prilagojenosti zakonskih rešitev pravu EU je treba opozoriti tudi na dejstvo, da so zgoraj omenjene rešitve tudi v očitnem nasprotju z določbami Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu (DSNT), ki je bila sprejeta 12. 12. 2006 in objavljena v Uradnem listu Evropske Unije dne 27. 12. 2006. Omejitve cen za storitve so po Direktivi dovoljene le v primeru, če država takšno omejitev cen posebej argumentira. V primeru ZNPosr-C temu ni tako. Ne obstaja namreč razumen argument, ki bi narekoval zakonsko omejitev cen na trgu, na katerem je zagotovljena svobodna konkurenca prek 2.000 nepremičninskih posrednikov oziroma prek 500 nepremičninskih družb. Zadnja država, ki je takšno

ureditev spremenila, predvsem zaradi zahtev omenjene direktive, je bila Republika Hrvaška, ki je 2012 odpravila do tedaj veljavno omejitev višine plačila za posredovanje na 6 % pogodbene vrednosti. Po podatkih Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je Evropska komisija 2013 na podlagi zaključkov medsebojnega ocenjevanja gospodarsko najbolj pomembnih storitvenih področij (poslovne storitve: pravne storitve, davčno svetovanje, računovodske storitve, storitve inženirjev in arhitektov; gradbeništvo in obrt; storitve nepremičninskih posrednikov; trgovina; turizem) pripravila poročilo o stanju regulacije in implementacije direktive po posameznih državah članicah. Pripravila je tudi priporočila za nadaljnje ukrepanje v posameznih državah članicah, ki so bila obravnavana na junijski seji Sveta za konkurenčnost. Sloveniji je Evropska komisija izrecno predlagala tudi revizijo omejitve cen pri nepremičninskem posredovanju. Zaključki takšne revizije pa niso znani. Ob tem je posebej zanimivo, da predlagatelji med razlogi za sprejem ZNPosr-C navajajo tudi uskladitev z določbami omenjene direktive, seveda le v delu, ki se nanaša na ugotovljeno diskriminacijo državljanov EU, o neupravičenem omejevanju cen pa v predlogu ni niti besede.

V začetku junija je Evropska komisija objavila [Priporočila Sveta EU o nacionalnem programu reform Slovenije za leto 2019 in mnenje o Programu stabilnosti za leto 2019 v Sloveniji](#). V njih v točki 14 lahko preberemo, da so slovenska podjetja »zadržana zaradi visokih regulativnih in upravnih obremenitev države«, kar se »obravna kot ključni problem za poslovanje v Sloveniji«. Kljub temu po navedbah iz dokumenta Republika Slovenija ni naslovila nekaterih delov priporočil iz leta 2017, še posebej v zvezi z odvetniki in nepremičninskimi posredniki. Nasprotno, ZNPosr-C uvaja še dodatne omejitve za poslovanje nepremičninskih posrednikov.

Glede na vse navedeno je več kot očitno, da je sprejeti ZNPosr-C v nasprotju s pravom EU, pa tudi z Ustavo Republike Slovenije. Oškodovani gospodarski subjekti in njihova združenja so v zvezi s tem že napovedali pritožbo na Evropsko komisijo in presojo ustavnosti zakona na Ustavnem sodišču Republike Slovenije. S sprejetjem odločilnega veta daje Državni svet poslancem Državnega zbora še eno možnost razmisleka, saj bi se s tem izognili znatnim negativnim posledicam za poslovanje gospodarskih družb v panogi, pa tudi blamaži pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije in pred Evropsko komisijo.

Na verjetno protiustavnost prvotnega predloga je poslance v svojem mnenju z dne 28. 6. 2019 opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki pa se je omejila predvsem na domnevno protiustavnost predloga omejitve plačila za posredovanje pri posredovanju pri najemnih poslih.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Mitja Gorenšek.

Predlagana zahteva JE BILA SPREJETA (21 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 19 jih je glasovalo ZA, 4 pa so bili PROTI).

S tem je bila 1A. točka dnevnega reda zaključena.

Predsednik je zaključil 5. izredno sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se državnim svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

Dr. Dušan Štrus
sekretar

Alojz Kovšca
predsednik

Zapisala: Tjaša Fajdiga